

Tisková zpráva

Martin Rajniš: *Up! / Vzhůru!*

Vydáváme průvodce po rozhlednách architekta a vizionáře Martina Rajniše.

„I když jsme národ neznabohů, na vrcholu rozhledny se dostáváme do jiné dimenze života. Jako bychom z té výšky bytostně vnímali, že jsme součástí celé rozlehle krajiny,“ říká architekt Martin Rajniš, který spolu se svými kolegy z Huti architektury Martina Rajniše (HAMR) patří k nejoceňovanějším architektům rozhleden v Česku. Kniha *Up! / Vzhůru!* je průvodce po kráse a mystice jejich věží, které se hrdě tyčí nejen nad českou krajinou.

Nádherná výpravná publikace připomíná katalog k výstavě, jenomže nejde o galerii, tou je rozhlednám krajina. Po dřevěných schodech Rajnišových rozhleden tak vystoupáme na jeruzalémskou Ester, která stojí jen kilometr a půl od Zdi nářků, na věž Doubravku v Praze, na Maják Jára Cimrmana v Příchovicích, rozhlednu Závist a dostaneme se i na vrchol Králického Sněžníku.

„Snad jako každej malej kluk jsem si vždycky vybíral místa, odkud bylo dobře vidět – jako bych cejtil tu magii, tu zvláštní sílu, kterou věžím a rozhlednám propůjčuje fakt, že stojí na krásnejch místech. Jen jsem se naučil číst a psát, objevil jsem kouzelný svět Julese Verna, kde jsem plul na tajemnejch lodích, vznášel se na létajících strojích a zažíval dobrodružství, který mi postupně přešly do krve. A pak jsem uviděl Eiffelovku... Tohle byl můj svět! Odtud pochází i moje vášeň pro věže, rozhledny a majáky. Dýchají na mě vůní dále, záhad a mého dětského snění. Ale co víc – jsou pro mě ztělesněním svobody,“ píše Rajniš v úvodu ke knize.

Architekt Tomáš Kosnar, spoluautor knihy, k tomu dodává: „Máme v ateliéru jednu oblíbenou knihu o benátských věžích – kampanilách. Je to kniha úzká jako malý sešit a vysoká asi metr. Ta nás inspirovala. Naše věže nejsou tak hubené, takže ani kniha *Up! / Vzhůru!* není tak štíhlá, ale vertikální je dost. Věže a rozhledny navrhujeme rádi a často. Je to naše oblíbené téma. Do knihy se dostalo všech devět našich realizovaných věží, jejich fotografie a plány. A to včetně Včelína v Hostivaři, který není tak úplně rozhlednou, ale je svým významem v našem myšlení o věžích vlastně jejich modelem, a proto mezi ně určitě patří. V závěru knihy pak prezentujeme dvacet studií zatím nerealizovaných staveb.“

Martin Rajniš patří k zásadním českým architektům a vizionářům. V určitou chvíli se rozešel s klasickou architekturou, zbavil se kanceláře a vyrazil na cesty po světě, do Afriky, na Papuu Novou Guineu, přeplachtit Atlantik. Z cest se vrátil s novou vizí, s vizí architektury za dvacet třicet let a představil ji v roce 2000 v ROXY. Vznikl z ní Manifest přirozené architektury. „Všem to přišlo skvělé, jen nebylo úplně zřejmé, jak to má přesně vypadat. Martin hledal skrze tvorbu – a na pozemcích, které dokoupil ke své chalupě, postavil z prken jako dutou hráň nejdřív Stodolu a pak na návrší věž Scholzberg. A tak zazněl první trylek o svobodě, jak říká. Měla stát jednu zimu – a nakonec vydržela na místě sedm let. Úplně přitom zvládl rozložit místní stavební úřad příběhem o tom, že to není stavba, ale dutá hráň ve tvaru věže s revizním schodištěm pro kontrolu rovnoměrnosti prosychání. Je to legendární příběh, který jsme vyprávěli už mockrát. Ale od té magie horizontálně kladených prken a spirálovitě se točícího schodiště se pak odvíjí další Martinovo uvažování o architektuře a další

projekty. Tady si vyzkoušel, že to jde. Super je, že dnes, po dvaceti letech, se ty teze, které Martin představil tenkrát v ROXY, staly tématy i v globální architektuře," vysvětluje Kosnar.

Jednotlivé kapitoly v knize uvozují citáty, které se stavbami úzce souvisí. Kapitola Scholzberg začíná mottem: „První trylek v písni o svobodě.“ A další kapitola o rozhledně Doubravka v Praze citátem Alberta Einsteina: „Logika tě dostane z bodu A do bodu B. Představivost tě dostane všude“.

Doubravka je totiž všechno, jen ne konstrukce bez představivosti: „Martin Rajniš se přišel v pondělí ráno do ateliéru, v ruce držel divokou skicu a byl úplně rozjetý, že dostal u snídani skvělý nápad na rozhlednu. Ať ji přidáme k těm dvěma, co teď posíláme do soutěže na Praze 14. Odevzdávali jsme to asi za čtyři hodiny. Byla to úplně divoká idea. Martin koukal z okna své chalupy na údolí plné mladých jasanů u něj pod chalupou a dostal nápad, že nebudeme stavět věž klasicky, ale že ji nahybáme z divoce rostoucích kmínků. Řekli jsme: „Jasně,“ a odpoledne jsme odevzdávali tři varianty. Starosta pak na jednání vstal a ukázal na tu velkou ruční skicu klackovité rozhledny a říká: „Tohle chceme, tohle je skvělý a jedinečný!“ Martin na to vzpomíná jako na moment, kdy se skutečně opotil. Něco takového nikdo nikde ještě nepostavil. Ten nápad byl starý několik hodin. Znamenalo to výzkum a vývoj a velký skok do neznáma. A dneska tam stojí. Místní jsou na ni pyšní a byla nominovaná na Mies van der Rohe Award, což je asi nejvýznamnější architektonická cena na světě. Chci tím vším říct: citáty ke kapitolám o jednotlivých rozhlednách prostě nejsou nahodilé. Mají sloužit jako pošťouchnutí zvědavosti čtenářů a čtenářek, aby o stavbách tohoto typu přemýšleli jinak, ne jen jako o konstrukcích na kopci,“ uzavírá Kosnar.

Pokud budete mít zájem o zaslání recenzního výtisku knihy, neváhejte mě kontaktovat, mohu vám poslat i recenzní pdf knihy, pokud ji budete potřebovat dřív, než vyjde.

Ráda vás také propojím s Tomášem Kosnarem nebo Martinem Rajnišem kvůli rozhovorům.

Knihu *Up! / Vzhůru!* Pokřtíme v úterý 17. prosince v 18.00 v pražském DOXu, který samozřejmě s HAMRem souvisí, Martin Rajniš navrhl Vzducholod' Gulliver, ta je její součástí od roku 2016. Rozhovor s architekty bude možné pořídit i před samotným křtem, v tom případě se mi ale prosím ozvěte, abychom sladili jeho přesnou hodinu.

Fotografie z knihy najdete ke stažení v tiskovém servisu [Pro média](#). Z tiskové zprávy můžete bez obav citovat.

Klára Kubíčková

PR | propagace | média

Host – vydavatelství, s. r. o. | Radlas 5, 602 00 Brno

+420 774 443 602

kubickova@hostbrno.cz

www.hostbrno.cz